Bijbelpassage geopenbaard, hebben te preeken, en niets anders.

Als de dominee en de ouderling ergens huisbezoek hebben gedaan, en de ouderling brengt verslag uit van het bezoek, en deelt den kerkeraad mee, hoe het beestang in de kamer er uit zag, en welk costuum de huisvader droeg, en wat dies meer zij, dan zal de voorzitter zeggen: blijf bij uw punt; noem het eigenlijke. Hoeveel te meer geldt dan die eisch, als de Schrift ons verhaalt, hoe Christus ons in den Geest bezocht heeft, en tot Zijn werk is weergekeerd met Zijn godheid, genade, majesteit en Geest.

Nog een ander, meer de zaak zelf rakend, voorbeeld.

Als een bruid trouwt, dan is dat t r o u w e n het nieuwe. Wie dan op de bruiloft komt, of later ervan vertelt, en het gebeuren-van-den-dag vertellen wil, die moet niet spreken over die dingen, die al lang regel waren in het leven van de bruid, doch o v e r h e t n i e u w e, den pas ingetreden toestand, beter nog: de i n t r e d e z e l f van den nieuwen toestand. Hij moet geen tafelspeech houden, om het feit te bezingen, dat de bruid hedenmorgen haar tanden poetste, en dat ze ontbeten heeft, en dat ze behoorlijk goeden morgen heeft gezegd. Want dat is oude kost. Wat vandaag het nieuwe is, en er e e n d a g t e v o r e n n i e t w a s, dat is de stof. Niets anders.

Breng het beeld over, en met één slag is duidelijk, dat het op Pinksteren b.v. niet gaan mag o v e r troost voor de ziel, en over het werk van den Geest aan den enkelen geloovige, daarin, dat hij wederbaart, in de waarheid leidt, troost, opwekt tot dankbaarheid, en wat dies meer zij. Want dàt is al eeuwen lang zoo geweest. Als de Heilige Geest dàt niet gedaan had gedurende al de eeuwen vóór het Pinksterfeest, ja, als Hij het in die periode ook maar *één dag* nagelaten had, dan was er geen kerk geweest, dan was de gemeenschap der „vaderen", uit wie Christus geboren is (Rom. 10) niet in staat geweest, Hem in de wereld in te dragen; dan was de „vrouw" uit Openbaring XII er niet geweest, om het mannelijke kind, den Christus, te baren, noch ook, om zelf, nadat ze sedert die baring en wat er op volgde „nieuwtestamentische gemeente" geworden was, van Godswege „vleugelen" als van een grooten arend te ontvangen, teneinde te „vliegen" naar haar plaats. (Openb. 12 : 14.)

Het zou me niet verwonderen, als iemand zich gemelijk afvroeg: hoe nu, mag op Pinkster niet over het werk des Geestes in ons hart gesproken worden? Pinkster is toch Geestesfeest? En moet men op Geestesfeest zwijgen over het Geestewerk?

Deze tegenwerping zou van misverstand blijk geven. Ik merk het volgende op:

1e. „A l" wat tevoren geschreven is, dat is — onder meer!!! — tot onze v e r t r o o s t i n g geschreven. Met andere woorden: óók het Pinksterevangelie is tot onze vertrosting geschreven. Maar dan zal dat evangelie ook i n z i j n s p e c i a l e b e t e e k e n i s moeten ontvouwd worden; anders ontgaat ons speciaal de PINKSTER-zegen. Men krijgt dan preeken, die op elken Zondag passen. En aangezien geen enkel ding op alles past, krijgt men dan... geen prééken. Op zulk een manier wordt de werkelijke Pinkster z e g e n buiten beschouwing gelaten; en het volk vraagt dan naar een dankbeeldig „zegen t j e". Dewelke God niet geeft, want Hij schenkt overvloedig, Hij schenkt overvloed. „Heer, ik hoor van r i j k e n zegen", d i e regel is tenminste goed in het bekende vers.

2e. Op Pinksterfeest k o m t de „Paracleet". Onze Statenvertaling vertaalt dat woord door „Troester", anderen door „advocaat", „pleitbezorger", „zaakbezorger", of iets dergelijks; en het woord zelf staat nog in het midden van theologische discussies. Maar hoe men het ook vertalen moge: in elk geval gaat het op Pinkster over het k o m e n van den Paracleet. Hij was er i n d i e b e p a a l d e functie, die Hij op Pinksterdag aannam, n o g n i e t e e r d e r. Er is iets gebeurd, dat er tevoren nog niet was; en dat „iets" is nu juist Zijn komen tot de kerk op Pinksterfeest. Derhalve moet die k o m s t zelf, die komst a l s h i s t o r i s c h f e i t in de geschiedenis van Gods verlossingswerk worden erkend als preekstof. Niets anders. Wie nu tot z i j n e i g e n l i j k e preekstof nemen zou datgene, wat de Heilige Geest ook reeds in de dagen van Adam heeft gedaan, of nog heden doet in Lutjebroek of in Addis-Abeba, of nog zal blijven doen tot het eind der dagen toe, die handelt naar precies hetzelfde schema als die predikant doen zou, die op Kerstfeest preekt, n i e t over het k o m e n van Christus, doch over Zijn optreden bij de schepping der wereld, of over Zijn afgebeeld worden in de „bedeeling" der „schaduwen", of over Zijn sterven, Zijn hemelvaart, Zijn dagelijksche voorbede, het jongste oordeel. Niemand denkt er aan zulk een kerstpreek van den dominee te verlangen; ieder zou er bezwaard over zijn. Maar waarom verlangt men dan wel op Pinksteren een preek, die den Heiligen Geest als Paracleet aandoet, wat niemand den Zoon Gods, tevens Zoon des menschen, zou willen aandoen?

Indien men op Pinksterfeest van den dominee verlangt, dat hij het b i z o n d e r e (het „speciale") van den dag zal begraven onder een „geestelijke" betrachting over het geesteswerk i n h e t a l g e m e e n, dan koudt men de o n t w i k k e l i n g der kerk tegen, en Pinkster i s j u i s t het feest der intrede van de l a a t s t e étappe in de „ontwikkeling" der kerk- en wereldgeschiedenis, en derhalve der menschheidsgeschiedenis. M.a.w. wie op Pinkster door een valsche preekmethode te volgen of te begeeren, de ontwikkeling der kerk tegengaat, die staat den Pinkstergeest zelf tegen. Hij bedroeft dien Geest; zooals er a.s. Zondag juist weer op ontelbare „dierbare" kansels gebeuren zal. Hij is — om nog eens in het bekende beeld te blijven — te vergelijken, niet eens met den bruiloftsgast, die aan de tafel een o n b e t e e k e n e n d e speech houdt, doch met den man, die een hoogst o n g e p a s t e tafelrede houdt.

Denkbeeldige gevaren?

Neen, neen, allerminst denkbeeldig. Want ik schrijf de tegenwoordige (en heusch niet acute!) kerkelijk-theologische misère, waarmee we allen zeggen begaan te zijn, voor *een niet zoo'n klein percentage* toe aan de eeuwenoude zonden-van-nalatigheid, waaraan op Pinkster de kansel zich vaak placht en pleegt te buiten te gaan. De N.C.S.V.-geest, de onkerkelijkheid, de valsche-tegenstelling-makerij tusschen „Geest" en „middel", tusschen „geestelijk leven" en nuchteren ambtsplicht, het uitspelen van „kerk" tegen „gemeente" of van letter tegen Geest, het isoleeren van „vasten en bidden" uit het geheel van nuchter overleg der Pinkstergetuigen, die een organisatorisch talent ontplooid hebben, zoowel in den zendingsdienst als in legaal verzet-bij-voorbaat tegen een Godvergeten overheid (gemeenschap van straks verbeurd te verklaren goederen), en zoo heel veel kerkelijke en theologische misère meer, hoe zeer zou het *in* zijn kwaden onchristelijken gedachtenroes voorkómen zijn, indien de Pinksterprediking getrouw was geweest aan het Pinksterevangelie zelf?

Indien de lieden, die vandaag ons „oecumenisch christendom" met prijsgeving van de grondslagen van het christelijk geloof, nu eens van hun jeugd af Gods groote Pinksterwerken ook d a a r i n hadden leeren zien, dat het onvervalschte evangelie, het evangelie met die echt paulinische puntjes-op-de-i, zijn oecumenischen, en zeer polemischen loop heeft genomen in den aanvang onzer jaartelling, zouden ze vandaag zóó makkelijk oecumenische linzenmoes hebben uitgeruild voor den profetischen eerstgeboortezegen?

Indien de Pinksterpreek van overlang reeds gewoon geweest was, het speciale Pinksterfeit te bepreeken, en derhalve de binding van den gehoorzamen knecht Gods aan het kerkelijke ambt, en de binding van dat ambt aan de erkenning van den Messias der profetische voorzegging, te verheerlijken als Gods groote werken, zouden dan diegenen, die het kerkelijk ambt stelselmatig verwaarloozen, en de verdediging van zijn wettigheid op grond van langs den weg van discursief denken verkregen S c h r i f t b e w i j s, letterzifterij en farizeisme noemen, niet meer verzet ontmoeten dan thans? Thans steken zij het hoofd op, de piëtisten van de jaspanden niet alleen, maar ook die van het sportpak.

Indien wij van ouder op kind op Pinksterfeest gehoord hadden van dat geweldige Pinksterpleit voor de w e t t i g h e i d der kerk, zóóals dit pleit gevoerd werd tusschen het éene, zeer „oude" (maar eigenlijk revolutionaire) instituut der Sanhedringetrouwen (dat nog millioenen „godsdienstige" menschen in zich herbergde) en het andere, zeer „jonge" (doch in eigen oog de oudste papieren hebbende) instituut der apostel-getrouwen, zouden dan de debatten over de kerk, en over het verschil tusschen wettigheid of meer-of-minder-orthodoxe zuiverheid niet meer de aandacht spannen? En zouden we wel zóóver afgezakt zijn, dat wij de w e t t i g h e i d s v r a a g feitelijk uit het debat hebben kunnen lichten, een lange reeks van jaren?

We gaan maar niet verder met vragen. We willen liever ons weer oprichten aan de zeer gewisse beloften van God. Indien de gereformeerde prediker wederom het Pinkster-evangelie onvermengd, en niet-„veralgemeend" zal durven en willen verkondigen, dan zal zijn loon weer groot zijn. Hij zal dan weer Romeinen 9—11 kunnen behandelen: de w e t t i g e boom, die zal bloeien, want alle zuiverheids-kwestie is er bij God altijd n a de rechts-kwestie; er is e e r s t e r f s c h u l d, en daarna e r f s m e t; er is eerst v o l d o e n i n g en daar n a verzoening, er is eerst r e c h t v a a r d i g i n g en daar n a heiliging; zoo ook vrage men eerst naar de w e t t i g h e i d, en daarna vinde men de z u i v e r h e i d der kerk. Natuurlijk i n g e l o o f s g e m e e n s c h a p.

Ja, die prediker zal dan meer durven doen. Hij zal de nuchterheid zien blijven, terwijl de charismatische extase vergaat. Sommige preekers klemmen zich meer wellustig dan krampachtig vast aan het woordeke „blijven", als zij lezen over de profetie, die te niet gedaan wordt, de kennis, die zal verdwijnen, en de liefde, die daarentegen blijft. In hun krampachtigheid vergeten zij dan soms goed te exegetiseeren; hetgeen verklaarbaar is. Maar waarom letten ze er niet op, dat r e e d s in de Pinksterdagen zelf de nuchtere bezinning, en de plan-matige positiebepaling binnen alle levens-kringen de grenzen stellen, b i n n e n w e l k e het tijdelijke, en voorbijgaande charismatische leven zich alleen maar bewegen mag? Gaven ze daaraan meer hun aandacht, ze zouden ook gaan zien, dat de charismatische gaven zijn verdwenen — dat moèst zoo zijn, want ze waren slechts b e g i n - verschijnselen. Maar wat b l e e f, dat is het gebod: „zijt dan nuchteren en waakt".

Moge de Pinksterprediking weer spreken over haar eigenlijke thema. Dàn zal ze troosten, dàn bestraffen, dàn ontdekken, dàn de zelfbeproeving ons weer leeren. De zelfbeproeving vooral ook in die punten, waar wij ze meer en meer buiten plegen te houden (wij, die de zelfbeproeving hebben prijsgegeven in dezelfde mate, waarmee wij het zelfonderzoek piëtistisch gaan beperken). Die verwaarloosde punten zijn speciaal de Pinksterprogrampunten van den Heiligen Geest: kerk, ambt, wettige successie, profetie, binding door den Geest aan de letter, zuivering ter wille der wereldroeping, tucht, gemeenschap in de waarheid en — ambt aller geloovigen.

K. S.

Hoe de Heilige Geest geschiedenis schrijft!

Het laatste Bijbelboek is niet de Prediker van het Nieuwe Testament, *maar zijn Hooglied*.

Heel dit wondere boek is een consequente en intensieve uitwerking van de waarheid, door den Catechismus aldus weergegeven:

„Dat Christus daarom ten hemel gevaren is, opdat Hij Zichzelven daar bewijze als het Hoofd Zijner christelijke Kerk, door Wien de Vader alle ding regeert."

Want één ding is in de Openbaring van Johannes wel overduidelijk, namelijk hoe heel de hemel betrokken is bij de aarde, hoe heel de hemel vol is van de aarde!

Christus, de Koning der Eeuwen, de Heer der Geschiedenis!

De engelen, de dienaren des Koninkrijks, die alle gebeurtenissen inluiden met hun bazuingeschal.

Ja, ook de zaligen!

Mogen zij al niet bekend zijn met de uitvoering van Gods besluiten op dit wereldrond, zij zien Hem uittrekken in Zijn Komen en hun gansche ziel is ingenomen met de verwachting des Koninkrijks.

Waarlijk, nû zijn zij zalig, van Gód vol, van Zijn Rijk vol!

De toon van het: Wat baat mij dit? en Wat troost mij dat? is verstorven.

Die toon behoorde bij het klein beginsel der gehoorzaamheid, dat in dit aardsche leven bereikt wordt.

Nu is het ànders.

Was vroeger hun lied, niet van zelfzucht ontbloot: wijk, wereldsch gewemel, IK moet naar den hemel! — thans reikhalst hun hart naar het oogenblik waarop zij met Christus zullen wederkomen om het gezegend aardrijk te beërven.

Nu is de Kerk waarlijk K e r k, Christus' gelouterde m e n s c h h e i d!

Hier valt zij niet meer uiteen in ikjes en kringetjes.

Zij is in de afsterving der zonden voor alle sectarisme voor eeuwig dood!

Doch op deze aarde zullen wij ook van dit beginsel der eeuwige vreugde den voorsmaak genieten.

Het pessimisme, dat in de kerk hoogstens één of twee procent ziet, gered uit het wereldfailliet, moet weggedrongen door het geloofsoptimisme, dat den Koning ziet komen in Zijn schoonheid.

Het veel besproken hoofdstuk 20 van het laatste Bijbelboek zegt ons van de heiligen, dat zij met Christus regeeren *duizend jaren*.

Medegezet in den hemel met Christus, deelen de heiligen in Zijn Wereldheerschappij.

D u i z e n d jaren!

Let nu op de keerzijde.

Duizend jaren voor Christus en de heiligen, voor Satan en zijn aanhangers slechts... een korte tijd.

Zóó schrijft de Heilige Geest de geschiedenis!

En de mobilisatie van Satan in dien korten tijd dient slechts om zich te pletter te loopen tegen de muren van de Geliefde Stad!

Om te moeten erkennen: Toch hebt Gij overwonnen, Galileër!

Klopt dat nu met de werkelijkheid?

Staat er dan niet geschreven: Zal de Zoon des Menschen nog geloof vinden op de aarde, als Hij komt?

Wel, wáár denkt gij dat de Zoon des Menschen, Hij die komt, heden en morgen, dat geloof zal zoeken?

Zal Hij dat vragen aan de statistieken?

Zal Hij het antwoord zoeken in enquêtes?

Waar zal Hij ànders dat geloof zoeken dan bij hen, die zich g e l o o v i g e n noemen?

Waar ànders, dan bij hen, die belijdenissen hebben afgelegd en onderteekend en zeggen te handhaven, waarin belijdenis gedaan wordt van hemelsche werkelijkheden?

Van het Hoofd der Christelijke Kerk, Die alle dingen regeert in den Naam des Vaders!

Die in ons, Zijn lidmaten, de hemelsche gaven u i t g i e t.

Die ons tegen alle vijanden beschut en bewaart.

Och, werd dat geloofsoptimisme maar meer onder ons gevonden!

Werd het openbaar in de prediking van het Evangelie des Koninkrijks met geweld!

Nu, in dezen tijd!

In het duizendjarig rijk van den Christus-Koning!

N. B.

De Protestantenbond is de mislukte poging, om tastbaren vorm aan het beweren te geven, dat de modernen de echte zonen der Hervorming zijn. Dit beweren is een vergrijp aan de historie, dat kundige mannen zelfs tot bewuste schending der geschiedenis verleidt.

Dr A. Kuyper, Het Modernisme een Fata Morgana op Christelijk gebied, Amsterdam, 1871, blz. 66.